

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, vasárnap 1922. szeptember 10.

247. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délen
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90.—dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Lehach-palata)

A lelkek egysége

Mikor az ország újságírói elhatározták, hogy Subotican tartják meg kongresszusukat, alhatározásuknak az a kívánság is egyik tényezője volt, hogy megismerkedjenek Suboticával, ezzel a nagy s etnográfiai, tehát politikai tekintetben különösen érdekes élettel élő határvárossal. Az ország újságírói, tehát a közvélemény megteremtői azonban nemcsak maguk ismerkedtek meg ezzel a várossal, hanem magukat is megismertették a sine in et studio szemlélő előtt.

S ebben a vonatkozásban különös és jellegzetes kép terült föl.

Banketten vagyunk. Felköszöntő hangzik a királyra s utána főhangzik a jogoszláv himnusz. A résztvevők legnagyobb része feláll, egy sarok ülve marad. A következő felköszöntő után a szerb himnusz játsza a zenekar. Megint feláll a jelenlevők legnagyobb része, azok is, akik korábban ülve maradtak, de 20-30 újságíró megint ülve marad. A harmadik felköszöntő után a szlovén himnusz hangjait szólaltatja meg a zenekar, a kép ismétlődik, a felállók sokaságát itt-ott megszakítja egy-egy ülve maradt tüntető. S a banket után szenvedelmes vita keletkezik a felállók és ülve maradtak között.

Aztán kezdődik a közgyűlés, a hol a legjelentetlenebb kérdése a legszenvedelmesebb vitát idézik föl, ha a kérdés bármilyen vonatkozásba hozható a politikával. S az egyes kérdések egybontják csoportokra a résztvevőket, hogy ezek az elkülönülések pontosan megfelelnek a politikai pártok kereteinek. Szemben állnak egymással a zagrebeliek és beogradiak, a royalisták és republikánusok, a centralisták és bloklisták s ebben a politikai zűrzavarban, a pártok tuszájának ebben a khaotikus mikrokozmoszban nem jut se energia, se szó az újságírók közös érdekeiről való gondoskodásnak.

Mert nem újságírók jöttek össze, hanem újságírással foglalkozó pártpolitikusok. S ez a példa — mely egymagában is világító értelmű s a tények dokumentumaival bizonyító — megismétlődik mindig, amikor egy foglalkozási ághoz, egy élethivatáshoz, egy társadalmi osztályhoz tartozók kongresszusra, megbeszélésre, szervezkedésre jönnek össze. Ha a fűszeresek, a fotografusok, a táncantónók, a segédkantórok, a törvényeséki íktatók összejönnek, hogy közös szervezetben, közös

eszközökkel, közösen küzdenek közös érdekükért, akkor összevesznek és szétmennek azon a kérdésen, hogy az egységülés székhelye Beograd legyen-e vagy Zagreb s a jegyzőkönyvet cirilicával írják-e vagy latin betűkkel.

A politika Molochja mindent felőröl. Nincs addig haladás előre, nincs meg addig a munkának termő nyugalma, az alkotásnak, újjáépítésnek zsendítő atnoszférája, amíg néhány alapvető politikai problémát megnyugvással és közös egyetértéssel nem visznek dűlőre. Mert nemcsak a politikai életet juttatják holtpontra ezek a homozion és homozion — viták, amiből lassankint nem lesz kilábolás se előre, se hátra, hanem minden gazdasági koncepciót, kulturális tömörülést, az érdekképviseletek minden szervezkedését.

Hoznak törvényeket a közigazgatás átszervezéséről, az ország új területi beosztásáról, melyek úgy vonják meg a tartományok új határait, hogy a régi politikai széttagoltságának még emléke is veszendőbe menjen. Minden törvényben rendezetben, Intézkedésben az állam közigazgatási egysége az adminisztráció centralis volta nyilatkozik meg. A régi Szerbiára érvényes törvények hatályát kiterjesztik az új országrészekre is az iskolaiügy, a vámeijezés, a büntető törvénykönyvnek több fejezete, az adóvégrehajtás már az egész országban egységes lett.

S amig így megteremtik a jogállapot egységét, a lelkek egységének kialakulása elé újabb és mélyebb s egyre mélyülő szakadékok tátonganak. Nincs az országnak himnusza, amelynek hallatára minden szláv megilletődötten felálljon, az ország egyik fele ciril írásért vereszkik, a másik fele latin betűkért harcol, az ország egyik felében máskor ünneplik meg Krisztus születését, mint a másikban s a kereskedők legnagyobb része, a zsidó kereskedők három hitfelekezet ünnepét tartják meg. A magukét, egyházuk parancsából, a katolikusokét, a kegyelet és tradíció parancsából s a görög keleti ünnepeket vagy a hatóság, vagy a törvény parancsából.

A jognak, a törvénynek csak akkor van eleven ereje, kikézdhetetlen tekintélye s nem kibérbíthető méltósága, ha nemcsak a törvényhozók szavazatának többségét, hanem az állampolgárok akaratát, a nép helyeslését, a tömegek hozzájárulását fejezik ki. Bölcseséggel, előrelátással, al-

dozatokkal, szenvedélyektől megtisztult értelemmel, lehiggadt belátással meg kell teremteni a lelkek egységét. Az lesz az igazi centralizmus, az egységnek az lesz az igazi politikája, mely a

lelkek, országrészek, népek közt tántorgó mély szakadékokat betemeti. Az igazi munka, az igazi fejlődés csak a betemetett szakadékok, örökre elhantolt problémák fölött indulhat meg.

A zagrebi konferencia elé

(Vádak a multra — tanácsok a jövőre)

Irta: POPOVITS L. MILÁN

Az ország közvéleménye feszült figyelemmel és kormányparti sajtó el nem pállástolható izgatottsággal néz a független politikusok, intellektuális elemek és elégedetlen államférfiak által Zagrebba összehívott pártközi megbeszélések elé.

Uj politikai mozgalom, új páriszervezés, új politikai problémák elé való orientálódás. Pártonkívül álló politikusok, a demokratsa párt diszidenciái egyetemi tanárok írók, művészek és volt államférfiak végre tisztán felismerték és átlátták annak égető szükségét, hogy egész politikai életüket ki kell szabadítani az eddigi pártpolitika ingoványából és azt újra, kizárólag a népjogok köztudatára alapítani.

Ugyáltszik, a nagy restitúció folyamata végre megindult.

Vissza kell térni a demokratizmus és a nemzeti eszmét összeegyeztető nagy szabadelvű és szociális hagyományokhoz és ez a gondolat csak úgy valósítható meg, ha céltudatos gazdasági, szociális és kulturális politikával erősíti és öntudatosítja testüzik az ország népet. Egyet jelent a mai demokratikus, nemzedék öntudatában: az S. H. S. királyság gazdasági jóléte és népének szabadsága.

Abban a mértékben, amelyben az S. H. S. királyság megalakulása után a konszolidálás munkája megindult: ahogy a két legnagyobb parlamenti párt elkezdett gyökerét tömegek hangulatába leereszteni, amit az új nemzeti egység megalkotásának és egybeolvadásának processzusában kijelölt a délszlávok nemzeti és állami egységének gondolata: ugyanabban a mértékben halványult el és dezorganizálódott a politikai pártok demokratikus és szociális tartalma. A politikai pártok programja, négy éves hurok után, kimerült alkotmányjogi írásiókban és egyéni versengésekben.

Egész Jugoszlávia, amely a demokrácia vívmányait magának vallja, ahol nincsenek nemesek, sem főrendek, ahol a munkásszervezetek harca még egészen rövid idő előtt teljesen ismeretlen volt, ahol eddig egyetlen szervezet nem helyezkedett szembe az államhatallal, egész államtésztében szenved ma a helys hurok által előidézett megrázkódtatásokkal.

Az állami élet összes megnyívalulásában erősen érezzük a testvéries egyetértés hiányát. A délszláv nép teljes örendelkezési jog alapján közös és egységes nemzeti államot alakított, de vezető politikusa, sőt

ppen azok, akik 1918. október 28-án kimondták Zagrebban a Nemzeti Tanács által a nemzeti és állami egység megszületését, nem tudták az eltelteket és surlódásokat elnémtani, nem voltak képesek a horvát és szerbek lelkeit egybeforrasztani, nem tudták az új, nagy idők feladatainak megieletni.

Evtizedek óta hirdetői voltak a horvát, a szlovén és szerb faj nemzeti egységének, érdekközösségének és együttműködésének és amikor aztán az időből valóság lett, a testvéri együttérés ép úgy hamissá vált, mint a demokratikus gondolat. A mi természetes is. Hisz a nemzeti egység gondolata nem írási és nem taktilit közös, nem pártpolitikai program, hanem a szabai nép öntudatából és egységes akaratából született életkérdés, a szerbek, horvátok és egységes léproelmája, mely él nem a véletlen, hanem az életszükséglet és létekezéshez azonosodniak tudata által állítottunk. Ennek természetes következményeként a köllesönös szeretetnek és megértésnek, minden diszciplína fölötti dialdalmaskodva, elemi erővel kellett volna érvényesülnie.

Sajnos, ez nem történt meg. Az egyesítés után államférfiak jöttek-intek, kormányt-kormányt követte és mindegyik „gyökeresen” fogott hozzá az újjászervezés munkájához. De mindegyik változatlanul folytatta ugyanazokat a hibákat, ugyanazokat a módszereket. A népek vétkerinyésének zavarait kellett volna előbb teljesen rendbe hozni és a csatlott részek köllesőségének lelki állapotát, hitit és gazdasági, vallási és kulturális tulajdonságait és kívánságait tanulmányozni, mielőtt a nagy államalkotó munkához hozzátúntak.

A szerbek, horvátok és szlovének között hiányzik ugyanis az az ideáisan homogén nemzeti egység, amely végleges nemzeti misszióknak mindemitt és egyaránt tudatában volna. A Zagrebban ma összeült politikusok és volt államférfiak keresik most a kivetett utat, törekszenek egy szerencsésebb és eredményesebb kooperáció felé az új politikai problémák előtt. Beogradban teljesen átérzik e mozgalom nagy horderejét és nem szívesen nézik, mert a végső célja a mozgalomnak csak: kormánybuktatás.

Bármilyen kombinációkat is csinálnak a jelenlegi aktuális helypolitikai válságra nézve, az minden kétségen kívül áll, hogy egyetlen kivetett utat a mostani krízisből csak a

parlament feloszlatása és ez új választások elrendelése tétel. Ennek pedig már a közeljövőben meg kell történnie.

Mert feltétlenül szükséges, hogy államéletüket ebben a tekintetben rendezzék és összhangba hozzák az állam összes néprtelegének történelmi, társadalmi és gazdasági érdekeit, melyeknek minden irányu érvényesítésére egyedül hozhat áldásos gyümölcsöket. Ez minden demokratikus kormányrendszernek automatikus következménye. Ezt a feladatot hajtják végre Zagrebban.

Aktív munkát végezzenek közeljövőben megoldást találnak a belpolitika teremtől felhozható politikai pártingadozások között, törekedjenek az összes állampolgárok együttműködésének és testvéri megértésének szükségességét conditio sine qua non-jaként az állami élet összes megnyilatkozásában keresztülvinni.

Csak egy fontos: a demokrácia haladása és védelme nem a pártpolitikai programoktól, hanem csak attól fog függeni, hogy az emberek és vezetők mennyire bírják a nép és a tömegek bizalmát. Mert minden demokráciának egy az etikai jelentősége.

A magyar kormány tiltakozik a kisantant vádjai ellen

Bukaresti jelentés szerint a kisantant jegyzéket intéz a nagyhatalmakhoz, amelyben fölhívja figyelmüket arra, hogy Magyarország nem hajlja végre a trianoni békét. A magyar kormány titkos agitációs szerveket tart fenn, amelyeknek az a céljuk, hogy irredenta-mozgalmak szitása által veszélyeztessék a szomszédos államok békéjét.

A kisantant jegyzéke, amely ép Magyarországnak a népszövetségbe való fölvétele kérdésének tárgyalásával esik egyidőbe, nagy megütözést keltett Magyarországon. Amint Budapestről jelentik, a magyar kormány erőlyesen tiltakozik a kisantant vádjai ellen.

A kérdéssel kapcsolatban a Magyar Hírlap jól informált helyről a következő nyilatkozatot közli:

Magyarország ellen a kisantant részéről a legutóbbi időben tervszerű támadások észlelhetők. Különösen Jugoszlávia részéről folyik rendszeres aknamunka Magyarországon ellen. A hivatalos jogszájtóban is legutóbb olyan hírek láttak napvilágot, mintha Magyarországnak háborus szándékai lennének. Legutóbb egy olyan jogszájl híre kelt szárnyra, hogy a magyar kormány mozgósítást rendelt el a Dráva-vonal megtámadása céljából. A csehek is hasonló híreket terjesztenek és néhány nap előtt egy prágai lap azt a hírt közölte, hogy Zita királynő Szombathelyre érkezett. Mindezeknek a híreknek az a céljuk, hogy Magyarországnak a Népszövetségbe való fölvételét megakadályozzák. A kisantant jegyzékében foglaltak azonban nem felelnek meg a valóságnak, miután a magyar kormány a békeszerződés aláírása után feloszlatta az agitációs szervezeteket, leszerelte a hadsereget és általában eleget tett a békefeltételeknek.

Parisí jelentés szerint a „Journal des Debats” közlése szerint Bányfi Miklós gróf külügyminiszter jobb kilátásokkal képviseli Magyarországot a Népszövetség előtt Apponyinál, mert benne az antant jobban bíz.

Hol tartják meg a választójogi ankétot?

Szobotica és Novisád közt a belügyminiszter fog választani

A választójogi ankét, amely hivatalosan a magyaroknak a választási névjegyzékbe való utólagos felvételéről gondoskodni és ezáltal orvosolni azt a sérelmet, amely a magyarságot a tömeges jogfosztással érte, eredetileg szeptember 3-ra volt kitűzve. Tekintettel azonban Timotievics belügyminiszter másodlagos elfoglaltságára, az ankétot szeptember közepére halasztották el és amint Dobanovacs Pál főispán az elmúlt héten kijelentette, ebben az időpontban feltétlenül megtartják az ankétot.

A választójogi ankét időpontja így most már közel van. Pasic miniszterrelök a napokban visszaérkezett Beogradba és így a miniszterelőnök most helyettesítő Timotievics belügyminiszternek az ankét eddigi egybehívását megakadályozó elfoglaltsága megszűnt.

Már legutóbb beszámoltunk arról, hogy az ankét megtartását bizonyos oldalról el akarják gáncsolni.

Az eredeti terv szerint az ankétot Suboticián tartották volna meg. Már meg is történtek a szükséges előkészületek a választójogi ankéton részlevő gazdasági kormány-exponensek és közigazgatási hatóságok vezetőinek egybehívására. Most az utolsó

napokban bizonylatanná vált, hogy a választójogi ankétot Suboticián tartják-e meg és előtérbe került Novisád az ankét megtartásának helyéül.

A tervbevelt változást azzal indokolják, hogy a nagy elfoglaltságu belügyminiszter Novisádról még az ankét napján visszautazhatik Beogradba, míg Suboticiáról csak másnap mehetne vissza. Megbízható helyről nyert értesülésünk szerint azonban ezen a jelentéktelen okon kívül sokkal fontosabb politikai okok játszanak közre az ankét helyének megváltoztatása körül.

Mindazonáltal még nem bizonyos, hogy az ankétot csakugyan Novisádon tartják meg, miután a terv kedeménnyel ragaszkodnak ahhoz, hogy az ankét Suboticián folyjon le. Ezirányban most folynak a tárgyalások és a legközelebbi napokban megtörténik a végleges döntés és akkor kijönik a választójogi ankét megtartásának időpontját is.

A magyarság szempontjából az a kérdés hogy az ankét Suboticián vagy Novisádon lesz-e, nem bír nagyobb fontossággal, a lényeges csupán az, hogy mielőbb megtartsák ezt az ankétot és orvosolják a magyarság sérelmeit.

A kisantant akciója a dinár értékének emelésére

— Az angolok a beográdi pénzintézeteket vádolják —

A dinár árfolyamának a múlt hetekben bekövetkezett rohamos zuhanása ugy látszik nemcsak az S. H. S. királyság gazdasági életére volt kihatással, hanem súlyosan érintette a Jugoszláviával szoros gazdasági kapcsolatban élő többi kisantant államok pénzügyi köréit. A gazdasági együtvértelődés, mely különösen az S. H. S. királyság és Csehszlovákia között áll fenn, arra bírta rá a kisantant külügyminiszterre, hogy legutóbbi prágai tanácskozás alkalmával szava legyenek a dinár értékellenesedését és módját keresse az arra, hogy a jugoszláv valutát miképpen lehetne magasabb árfolyamra hozni és a nagyobb érték mellett stabilizálni.

Tekintettel arra, hogy a prágai tanácskozás tárgyat nagyon fontos külpolitikai kérdések képezték, a három állam, Csehszlovákia, Románia és az S. H. S. királyság külügyminiszterei nem foglalkozhattak kellő részletességgel a valutakeresés problémáival, annál kevésbé, mert ez a kérdés a szakértők részéről nem volt eléggé előkészítve és az S. H. S. királyság pénzügyi megbízottai sem voltak jelen, akik a dinár-valuta mostani helyzetéről és az ország pénzügyi viszonyairól pontos és kimerítő információkat adhattak volna.

A prágai megbeszélésekkel kapcsolatban híro járt annak, hogy a dinár értékét egybe akarják kapcsolni a csehszlovák valutával. Ez a kombináció azonban — mint megbízható helyről értesülünk — nem egyéb más kombinációnál, amelynek semmi alapja sincs. Mindaddig ugyanis, míg a jugoszláv külkereskedelmi mérleg passzivitást mutat fel és a behozatal túlhaladja a kivitel mérleget, sem természetesen, sem mesterséges eszközzel nem lehet a két valuta között harmóniát teremteni.

Jól értesült körökben ugy tudják, hogy a cseh és jugoszláv valuta egy bekapcsolásáról elterjedt hírek Rasni volt csehszlovák pénzügyminiszternek a dinárjavító akcióba való beavatkozás kapcsolatban kerültek nyilvánosságra. A kisantant külügyminiszterei ugyanis e feladat végrehajtásánál nagy szerepet szántak Rasninak, akinek nevéhez a cseh-koronának az osztrák-magyar bankjegyekből való

függetlenítése fűződik. Rasni volt az, aki az 1918-ik év végén elrendelte a Csehszlovákiában levő korona-bankjegyek lebélyegzését, annak dacára, hogy ez akkor még a nemzetközi és fegyverszüneti megállapodásokba ütközött. Az ő általa statutált példát követte később a lebélyegzéssel az S. H. S. királyság és Románia is. Rasni ügyes pénzügyi politikája nyújtott alapot a csehszlovák valuta későbbi emelkedéséhez is. Arról, hogy a külügyminiszterek milyen formában akarják Rasnit felhasználni a dinár árfolyamjavítására és stabilizálására irányuló akciónál — még semmi pozitívumot nem közöltek illetékes helyről. Azt hiszik, hogy Rasnit olyan kereskedelmi és pénzügyi tervezet kidolgozására fogják felkérni, mely lehetővé teszi a jugoszláv állam gazdasági erőinek teljes és intenzív kihasználását, valamint a jugoszláv külkereskedelmének a valuta javítására való tökéletes és intenzív felhasználását.

Ujabb vádak a beográdi pénzintézetek ellen.

Szakértői pénzügyi körök véleménye szerint dinár értékének a legutóbbi időkben tapasztalt erős hullámzását az ország tényleges pénzügyi helyzete egyáltalán nem teszi indokoltá, hanem ez nagyrésztben a valutával a beföldön üzött spekulációra vezethető vissza. Több ízben megirtuk már, hogy ugy pénzügyi körökben, mint a beográdi sajtóban mind sürűben merülnek fel a vádak a devizauzletek költésére jogosított pénzintézetek ellen. Legújában a beográdi angol kolónia emelt panaszt a kormányra, melyben azt állítják, hogy a nagybankok olyan valutaszpekulációkat végeztek, melyek az idegenipart és kereskedelmet megkárosítják, a jugoszláv pénzintézeteknek pedig meg nem engedett módon anyagi előnyöket biztosítanak. Az angolok azt állítják, hogy ez a manipuláció egyes hivatalos körök tudtával történt. A bevadány a legerélyesebb vizsgálótól és a körök megtérítését követeli, különben a beográdi angol kolónia lépéseket tesz, hogy az angol ipar és kereskedelem bojkottálja az S. H. S. királyságot.

Százezer koronás adományok a szoboticai zsidókórház javára

— A propaganda bizottság munkássága —

Megirtuk, hogy a »Dr. Singer Bernát Szeretetház-Egyesület» választmányja határozatából propaganda-bizottságok mennek a vidéki városokba és községekbe, hogy a szoboticai zsidókórház alapja javára nagyarányu gyűjtés rendezzenek és a vidéket is bevonják a nemes, emberbaráti célu intézmény létesítésének munkájába.

A bizottságok megkezdtek működésüket és már eddig is nagyszerű eredményeket értek el.

A bizottságok meglátogatták Sentái Adát, Topolát, Vrsacot és Velikabecskéket. Ahol megjelentek, mindenütt meleg pártolásra és szerető megértésre találtak.

A nagyobb adományok közül fölemlíttük a sentái zsidó hitközség 80 ezer korona évi segélyét és azonkívül egy ágyalaptványát, Pilischer sentái földbirtokos 100 ezer koronát adományozott. Topolán Gellért bankgazgató ágyalaptványt tett, Adán Huberit Dávid három ágyalaptvánnyal járult hozzá a kórházhoz. A topolai Szentegylet szintén tekintélyes adományt tett. Vrsacon a zsidó hitközség és a Közegylet, valamint a Szentegylet keztek helyi gyűjtési akcióit.

A huszonkét ágyas szoboticai zsidókórházat még az ősz folyamán átadják nemes hivatásának.

Szobotica polgármester nélkül

Nem radikális polgármestert fognak kinevezni?

A szoboticai polgármesterválság már régen akutá vált. Ez alatt az idő alatt már a legsúlyosabb kormányválságot is meg lehetett volna oldani. A radikális párt kiküldött bizottsága még mindig keresi a megoldást, azonban ezt még ezigdeig sem tudták megtalálni, miután a pártnak — mint már többször megirtuk — nincsen megfelelő jelöltje.

Megbízható helyről ugy értesül a Bácsmegyei Napló munkálarsa, hogy a polgármesterválság megoldására most olyan irányban indult meg a mozgalom, hogy Tabakovics Miklós alpolgármestert nyérjék meg a polgármesteri állásra. Az ő személye possibilities volna a jelen radikálispart részére is, miután tagja a pártnak és mint régi, kipróbált közigazgatási tisztviselő különben is nagyon jól megfelelne. Ennek a megoldásnak a sikere azonban nagyon kérdéses, miután Tabakovics alpolgármester csak olyan garanciák mellett fogadná el a polgármesteri széket, ha biztosítanak arról, hogy állása állandó lesz. Ezt a garanciát pedig a mai körülmények között aligha nyújthatják neki.

Hacsak a radikálispart az utolsó órában nem tud mégis egy elfogadható jelöltet állítani, ugy — jól informált helyről származó értesülésünk szerint — a polgármesterválság megoldására nézve egészen meglepő kilátások vannak.

A kormányzópartok közt tudvalevőleg megvezetés van a főispáni és polgármesteri széket betöltésére vonatkozólag és ezserint Suboticiának a demokrata főispán mellett radikális polgármesterének kell lennie. Ha azonban a radikálispart nem tudna polgármestert jelölni, ugy kénytelenek volnának a fennálló megvezetést megváltoztatni, amire mindenesetre csak végső esetben kerülhet sor. Ha nem lesz más megoldás, ugy mégis kénytelenek lennének a polgármestert nem a radikális párt hívei közül kinevezni.

Mac Kinley az utódállamokról

Nyitalkozik az interparlamentáris konferencia amerikai delegációjának elnöke

A „Politika” munkatársa a Beogradban tartózkodó Mac Kinleyt az interparlamentáris konferencia amerikai delegációjának elnökét meginterjúvolta. Mac Kinley az újságíró előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette: Az utódállamokról azt mondta, hogy valamennyi utódállam közül Jugoszlávia és Csehszlovákia vitték valójában keresztül az egyesülést. Jugoszlávia és Csehszlovákia értenek az organizációhoz és ezt a képességet fel is használták.

Ausztrián az utódállamoknak segítenők kell annál is inkább, mert legúszintebben kívánja a békés munkát és szomszédsáival való békés együttélést.

Magyarországról az a véleménye, hogy még mindig negalomanikus eszmék kísérik és ennek céljába szegődött a egész harcias, a jövő háborújára való készülődés.

Jugoszláviára nagy jövő vár, ez Amerika általános véleménye. Ezt bizonyítja különösen a legutóbb megkötött százmillió amerikai kölcsön. Ez az első nagyobb szerződés Amerikán részéről és ezt a bizalom Jugoszláviának juttatta első sorban.

A hadiadósságokról az a véleménye, hogy a legközelebbi száz éven belül aligha látja viszont Amerika azt a pénzt, amit az európai hadviselő államoknak kölcsönzött.

A 6%-os hazafiság

A német szociáldemokraták Stinnes elien

Amíg a nacionalista demagógia nagy lármával szembállítja a német és francia tömegeket, azáltal a nagy töké képviselői szerződéseket kötnek egymással, izület bonyolítanak le és egyezményt írnak alá területek, vidékek és gyarmatok kiaknázására. A fulzó sovinszíták ugy Franciaországban, mint a német köztársaságban szüntelen izgatnak, bujtoznak és gyűlöletre inspirálnak egymás ellen, bent az országban — befelé a német és francia nép harcias érületének ébrentartására, kifelé azonban akár a legitimacionálisabb bolsevikki, békésen, teljes egyetértésben viselkednek az ellenséggel szemben és minden lelkiismeretfurdalás nélkül bonyolítják le a közös üzleteket. Nagyon jellemző példa erre Stinnes legújabb szerződése, amelyet a francia nagykapitalista érdekeltségekkel kötött nemrégiben és amely frappáns bizonyíték a nacionalista politika fregolizmusa mellett.

Stinnes, akiről köztudomásu, hogy annak a német pártnak vezető tagja, amely franciagüzetet propagál a német birodalomban, újra megismarta a francia bankkrízisával a wiesbadeni szerződést Párisban, még pedig úgy, hogy a szerződés feltételei megvalósulások terhet rómak Németországra, mint az az egyezmény, amelyet annak idején Louchet-val kötött a német trószlvezér. A meggyezés értelmében például Németország jövőtéli szállítási, ezental senki ellenőrizni nem fogja, az egyedül a két fél letfel diszkrecionális jogú marad. Az ellenőrző állami szerveket, amelyeket Rathenau állított föl, megszüntették és azt a munkát, amit végeztek, Stinnes alkalmazottai fogják azután elvégezni. Ezért a munkáért a Stinnes-trósz

6%-ot számított föl a szerződésben.

A legújabb Stinnes-szerződés, amely még véglegesen nincs perfektálva, szóba kerül a napokban a birodalmi gyűlésben is. A többségi szociáldemokraták ugyanis Stinnes saját zsebéért

közté reparációs üzletét nem hajlandók vállalni és meg fogják kérdezni a német birodalmi kormányt, miért tűri, hogy a német trószlvezér hazafiságért 6%-os kamatot fizessen a német nép.

A kultuszminisztérium a tulbuzgó iskolagazgatók ellen

— A zsidó diákokat fel kell venni a felső osztályokba —

A vajdasági községi iskolai beiratások körül mutatkozott anomáliákat több ízben ismertette a Bácsmegyei Napló. A kultuszminisztérium rendelkezésével ellentétben, egyes iskolák igazgatói a zsidó tanulókat az iskolák magasabb osztályaiába sem akarták felvenni és a nem magyar nevű, magyar nemzetiségű diákok elől is el akarták zárni a magyar osztályokat.

Igy történt ez többek között a sentai gimnáziumban is. Az iskolagazgató tulbuzgósága által sujtott diákok szülei azonban nem akartak belenyugodni a rendelettel ellenkező intézkedésbe és háromtagu küldöttségét menesztettek a kultuszminisztériumhoz. A küldöttség eredményes munkát végzett, amennyiben a kultuszminisztériumban határozott ígéretet kaptak, hogy a rendelet félreértő iskolagazgatóit értesíteni fogják,

hogy szorosan ragaszkodják a rendelkezéshez, hogy annak félremagyarázásokból senkire kár ne háromhossék.

A sentai magyar nemzetiségű de nem magyar nevű diákok szülei is elhatározták, hogy a rajtuk esőt sérelemért a közoktatásügyi minisztériumban keresnek orvoslást. Küldöttséget menesztettek Beogradba és ott előadják panaszukat.

Remélhető, hogy ugy a zsidó tanulókra vonatkozó hivatalos vélemény, mint a sentai szülők előreláthatóan sikeres mozgalma irányító és elvi jelentőségű lesz és a sentai gimnázium igazgatójával egyidejűleg minden vajdasági középiskola igazgatója tudomásul veszi a minisztérium intencióit s nem fog többet véteni a rendelet betűje, szelleme, a közoktatásügy érdeke s a magyar gyerekek iskolához való joga ellen.

Protics Sztoján lett a jugoszláv Ujságíró Egyesület elnöke

Az újságíró-kongresszus második napja — Zagreb és Beograd harca az egyesület székhelyéért — Vita az olasz újságírók üdvözléséről — Nyugdijalap és újságíró-kamara — Pályadíj Subotica megismertetésére

A suboticei újságíró-kongresszus első napjának díszes fináléját képezte a Kommercia részvételársaság által a kongresszus részvevői számára adott bankett. A vacsorán résztvettek a Subotican tartózkodó hírlapírók teljes számban, Subotica város képviselőiben Takovics Miklós helyettes polgármester jelent meg a banketten, a vendéglátó vállalatot pedig Bánó igazgató képviselte. Az újságírók közül többen pohárköszöntőt mondtak és köszönetüket fejezték ki a Kommercia igazgatójának a megvendéglésért és a saját megbecsüléséért.

Szombaton délelött 11 órakor kezdette meg munkáját az újságíró kongresszus. Előzőleg az egyes szekciók kiküldöttéi tanácskoztak és megállapodtak a kongresszus napirendjében. Ugyancsak letárgyalták az újságíró egyesület alapszabályainak módosítását is, amely a mai kongresszus legjelentékenyebb munkája volt.

Az ülés legnagyobb részén Komandinés alelnök elnökölt. Első pont az alapszabályok módosítása, amelyet Kliesen Mita (Novisad) előadó terjeszt elő. Mindjárt az első szakasznál, a mely az egyesület címét és helyét alapítja meg, éles ellentétök tértek ki a különböző szekciók között. Kovacsics a zagrebi szekció elnöke, deklarációt tesz az összes zagrebi újságírók nevében, hogy a zagrebi újságírók alávetik magukat a többség akaratának, de a szavazásban nem vesznek részt. Ugyanis a zagrebiak Zagrebet szerették volna az egyesület székhelyévé megválasztani, mert minnesen az eddigi Beogradban működő vezetőség működésével megelé

gedve. Azonban nem remélhették, hogy ennek a javaslatnak többséget szerezhetnek, ezért első sem terjesztették.

A kifejlődött vitában Kobaszica (Sarajevo), Trvkovics (Beograd), Matkovics (Sarajevo) és Klein (Novisad), mint előadó vesznek részt, valamennyien hangsúlyozzák, hogy nem politikai animozitás Zagreb ellen, hanem tisztára gyakorlati okok követelik, hogy az egyesület székhelye Beogradban, az ország fővárosában legyen.

Két indítvány kerül szavazás alá. Az előadó, mely szerint a székhely Beograd, de a kongresszus minden évben ujra dönthet a kérdésben és Kobaszicé, mely egyszerűen Beogradot jelöli meg székhelyül. Szavazás alatt rövid szünet után Kovacsics megismerteti nyilatkozatát és a zagrebi szekció tagjaival együtt kivonul. Korkut (Sarajevo), Smodelj (Ljubljana), Vinaver (Beograd) és Matosics (Beograd) rövid felszólalásai után névszerinti szavazással 60—57 szavazat ellenében Kobaszica javaslatát fogadják el.

Ezután gyors ítemben folytatják a további alapszabály módosító indítványok tárgyalását, melyeket majdnem vita nélkül, egyhangu helyesléssel elfogadtak. A módosítások legelőbbje a tagsági jog elnyerése és az ügyrendre vonatkozott. Déli egy órára befejeztél is nyert az alapszabályok megszavazása, amely után Kovacsicsnak (Zagreb) a módosítások szerzőinek alapos munkájáért köszönetet szavazott a kongresszus.

Fél hetitök a Bárdny szállóban a suboticei újságírók által rendezett intim banketten vettek részt az új-

ságírók, ahonnan jó hangulatban a délutáni ülésre 3 órakor vonultak át az újságírók.

Az idegen újságírók egy része ebéd után a „Párisi szürmgyár” országos híri telepet látogatták meg, ahonnan a legjobb benyomásokkal tértek vissza.

A délutáni ülés

napirendjén első pontként az új vezetőség megválasztása szerepelt. Kovacsics a zagrebiék nevében bejelent, hogy a szavazásban nem fognak részt venni, mert nem akarnak osztozni a Beogradban működő vezetőség felelősségében.

Párensánit (Beograd) azt kívánja, hogy a zagrebiék ezt adják írásba, valamennyiük aláírásával. Kliesics és Kovacsics rövid felszólalásai után az elnök napirend előtti felszólalásra ad engedélyt Ekarnök (Ljubljana).

Üdvözlőléte az olasz újságírókat

Ekar több szlovén újságíró nevében javasolja, hogy a kongresszus átiratban üdvözzölje az olasz hírlapírók szövetségét, legközelebbi kongresszusuk alkalmából. Ekar maga is trüszit menekilt, ezért a nemzetközi békét szolgáló javaslata nagy feltűnést keltett. Matosics (Beograd) élesen tiltakozik az ellenséges érületi olasz sajtó üdvözlése ellen. Trvkovics (Beograd) és Sahib Korkut (Sarajevo) a javaslat elfogadása mellett vannak, némi módosítással. Pány (Ljubljana), Risztovics (Beograd) és Lénard (Ljubljana) ellene szólólván fel, Ekar visszavonja javaslatát.

A választás

Ezután az elnök szünetet ad, hogy a szekciók a jelölésekben megállapodhassanak. A meggyezés létre is jött és így a szavazás majdnem egyhangu volt.

Előnkbe választották Protics Sztojánt, a Radikal szerkesztőjét, volt miniszterelnököt, akire a leadott 115 szavazat közül 99 esett. Alelnökké lettek Smodelj (Ljubljana) és Kliesics Mita (Novisad). Titkárok Jovanovics és Vodop, pénztáros Pilies heogradi újságírók. Az ellenőrzőbizottság tagjai: Kobasica (Sarajevo), Lampel (Subotica) és Ility (Novisad) lettek.

Protics Sztojánt táviratilag értesítették megválasztásáról. Smodelj az új alelnök veszi át az elnöklést, aki a jelölő vezetőség érdemeit méltatja. Ezután Vodop terjeszt elő jelentését a megalapítandó nyugdíjintézetről, melyhez az állam támogatását fogadják kérni. Trvkovics emlékeztet a magyar nyugdíjintézet megalapítására, melyhez egy év alatt 7 millió koronát gyűjtött össze a magyar újságírók kar. Ezért a százezer 5 millió dinárt nekünk is társadalmi uton kell összegyűjteni. Brozovics (Zagreb) hozzászólása után a referátumot elfogadják.

Ezután Smodelj reőrál az újságírói kamara ügyéről, melyről törvényjavaslattal tervezetet fog kidolgozni, melyet az újságíró képviselők útján beterjesztenek a szkupstinának. Trvkovics kéri, hogy addig is szorgalmazzák, hogy a készülő sajtótörvénybe vegyék fel a magyar sajtótörvény azon rendelkezéseit, melyek az újságírók anyagi és erkölcsi érdekeit védik. Hivatkozik arra, hogy ez a magyar törvény az ország egy részében, a Vajdaságban, különben is élethen van. Az indítványt elfogadják.

Ezután Sevanesar (Prága) csehi újságíró ismerteti a cseh-jugoszláv sajtó konvenció tervezetét, amelyet nagy tetszéssel vett magáévá a kongresszus.

A nagy munkát végzett kongresszust *Szmodej*-a szubotocai kollégáknak és hatóságoknak mondott köszönettel zárta be.

Este a *Ferrum vaggongyár r.-t.* adott bankettet a hírlapírók tiszteletére, mely megint a Bárány szálloda kápráló kútján konyhájának vált dícséretére. Késő estig víg cigányzene mellett maradtak együtt itt az újságírók, hogy vasárnap reggel félhatkor bucsut mondjanak Subotícának és Sombornak, majd Novisadon folytassák tanácskozásait.

A subotocai újságírók pályadíja

A subotocai újságírók székeli 1000 dináros pályadíjat tűzött ki azon újságíró számára, aki a subotocai kongresszussal kapcsolatban Subotícáról és Palicsról a legjobb cikket írja. Ezt *Protics Márk*, a székeli elnöke a kongresszuson be is jelentette, a hol nagy örömmel fogadták. A pályadíjért a subotocai újságírók nem pályázhatnak, mert a cél, hogy városunkat és Palics fűrdőt az ország többi lakosaival minél jobban megismertessék.

A jugoszláv-német kereskedelmi kapcsolat akadályai

B. rin, szept. 7

Jugoszlávia külkereskedelmének egyik számottevő faktora a „Jugoszlavischer Lloyd”, melynek nagy és jelentős exportúrája két esztendő óta működik Berlinben. A jugoszláv-német kereskedelmi kapcsolatról aligha nyerhetünk alaposabb információt, mint amelyet a Lloyd berlini vezetője adott a „Bácsmegyei Napló” berlini tudósítójának.

Jugoszlávia és Németország között gazdasági kapcsolat, csupán a néhány hónap előtt megkötött kereskedelmi szerződés óta áll fenn. Igen nagy optimizmussal néztünk a gazdasági kapcsolat elé és mindkét részből meg volt a hajlandóság az összeköttetés minél alaposabb kiépítésére, Jugoszláviának igen nagy szüksége van a német ipar kiváló és versenyen felülmúló termékeire, a német exportnak pedig kedvező elhelyezési bázisa: Jugoszlávia.

Sajnos, azonban ez a gazdasági kapcsolat teljesen megakadt, még mielőtt fejlődésnek indult volna. A várt kereskedelmi összeköttetés a két ország között teljesen holtpontra jutott. A stagnációnak egyik — mindenestre lényegtelenebb — oka a márka rohamos hanyatlása. A márka elértéktelenedése folytán a németországi árak olyan rohamosan emelkedtek, hogy az exportlehetőségek mindinkább csökkenő tendenciát mutatnak. Ez azonban csak kis mértékben befolyásolná a gazdasági összeköttetést a két ország között, mert a német árak még mindig a világarparitás alatt állanak. A jugoszláv deviza-rendelet azonban ezt az összeköttetést teljesen lehetetlenné teszi.

A német árut vásároló jugoszláv kereskedők a deviza-rendelet következtében nem tudják az árut megkövetésével egyidejűleg a német márkát fedezni. Így aztán a mostani valutahullámzások idején egyetlen jugoszláv kereskedő sem fogja megkísérelni az üreleinket ilymódon való lebonyolítását, mert az árut megkövetése és a valuta kiutalása közötti időben olyan differenciák állhatnak elő, melyek keresztluhuzák minden reális kereskedő számára.

Valamennyien árezük e helyzet fontosságát, de nem tudunk változtatni ezen. Kereskedők körében gyakran hallunk panaszokat a deviza kiutalás lassúsága miatt és az ebből származó, gyakran hibetelen nagy veszteségekről. Csúpn egy példát akarok felhozni, még pedig a sa-

ját tapasztalataimból. A „Jugoszlavischer Lloyd” marburgi textilgyára részére Csehországban rendelt nyersanyagot. A cseh korona befedezése a jugoszláv deviza-rendelet következtében több mint két hélig késlelt. E két hét alatt pedig a cseh korona Zürichben 13-ról 18-ra emelkedett. Ilyen körülmények között természetesen a jugoszláv kereskedők nem vásárolhatnak a külföldön.

Komoly és alapos kereskedelmi kapcsolatról tehát addig szó sem lehet Németország és Jugoszlávia között, amíg ez a deviza-rendelet fennáll. A német exportörök igyekeztek megfőrtik egy olyan rendeletet, mely

bár hivatalos van az ország valutáját a spekuláció veszélyes következményeitől megóvni, másfelől azonban a külfölddel való minden gazdasági kapcsolatot szinte lehetetlenné teszi.

Jellemző példának, hogy Németországban nem lehet dinárt beváltani. A beogradi és zagrebi kifizetést nem jegyzik az itteni tőzsdéken s így a bankok nem ismervén az iránvárfolyamot, nem vásárolnak dinárt és természetesen nem is adnak el. Néha akad egy-egy kisebb bank, amely a wieni paritás alapján, természetesen jóval a paritás alatt megveszi a jugoszláv valutát, de itt természetesen csak egészen kis összegekről lehet szó.

Uj közép-európai blokk készül

Olasz-osztrák-magyar-bajor szövetségről tárgyalnak

Párisi jelentések szerint az antant diplomáciai körében erősen tartja magát az a hír, hogy *Schanzer* olasz külügyminiszter, *Seypel* osztrák kancellár és gróf *B. nffy* magyar külügyminiszter Genfben tárgyalásokat folytatnak az osztrák-osztrák-magyar-bajor együttműködésről.

Bécsi politikai körökben tudni vélik, hogy a tárgyalások

közép-európai konföderáció létesítésére irányulnak, melynek a legfőbb célja az lenne, hogy a kisanant szövetségét ellensúlyozza.

A tárgyalások a közép-európai gazdasági blokk megoldásával is összefüggésben vannak.

Az osztrák külügyminiszteriumban az újságírók előtt a leghatározottabban megcáfolják a genfi tárgyalások ilyen jellegét, ennek

dacára a fenti hírt diplomáciai körökben erősen kolportálják.

Bécsi jelentések szerint a genfi tárgyalások sikere érdekében gróf *Czerin* Ottokár volt osztrák-magyar külügyminiszter, az olasz-magyar-osztrák szövetség egyik előharcosa, összeköttetést keresett és talált a *Valikánban*, hogy a pápai udvart az olasz kormánytól való közbelepésre bírja rá. *Czerin* a Szentseknél rámutatott arra, hogy a *katholikus egyház szemponjából nagy jelentősége volna annak, ha a Valikán kedvező megoldáshoz segítené az osztrák kormányt akkor, amikor a katolikus pap áll az osztrák kormányt ellen és a keresztény szocialisták vannak Bécsben kormányon. Véleménye szerint nagy veszteség volna a katolikus egyházra, ha Olaszország átengedné Ausztriát a Cseh-szláv politikának.*

Bonyolódik a román király ellen tervezett merénylet rejtélye

Magyar tiszteket gyanúsítanak — A letartóztatottak nagyobb része nem is tud magyarul

Egyik napról a másikra a legnagyobb szenzációvá dagadt Romániában az ottani titkos rendőrség újabb fogása, amely ha valóban bizonyul a politikai összekövési perek és merényletek sorában csakugyan az első helyre kerül. Egyelőre nem lehet tudni, mi az igazság a román lapok meglehetősen zavaros és összefüggés nélkül, a hivatalos és felhivatalos, tehát többnyire tendenciózus jelentések alapján szemlélve arról, hogy Magyarországból érkezett tiszteket tartóztattak le Ferdinánd király ellen tervezett bombamerénylet gyanúja miatt. Az erdélyi magyar sajtó még mindig nem ad hitelt a fantasztikus bukaresti híreknek és általában a romániai magyarok az egész szenzációst igyet a magyarok ellen irányuló politikai manővernek tartja.

A letartóztatott emberek, akik állítólag magyar tisztok, állítólag magyarországi utasításra akarták elkövetni a merényletet Bukarestben Ferdinánd király ellen. Az ügy érdemére vonatkozóan újabb adatok még nem kerültek napvilágra, de a merénylettery főhőséről az állítólagos gróf Belmontról már a vizsgálát elején kiderült, hogy *Berecki Miklósnak* hívják. Most aztán kiderült, hogy még *Berecsinek* sem hívják, hanem *Kmoskó Sándornak* és hogy ez a többnevű gróf a nemzetközi szélhámosok egyszerű prototípusa.

Nagyváradon és Bukarestben több zsofokt és artistanót tartóztattak le, akik állítólag mind részesei a bűn-

Áz ál Belmont gróf igazi neve *Kmoskó Sándor*. Tizenhat évig élt Angliában és Bukarestben, műlovardát akart nyitni. Szerinte hazajövet Budapesten a Prónay század elfogta és mindenéül kifosztotta. Amikor megtudták, hogy Bukarestbe készül, bevárták a merényletterybe és megbízták az összekövési vezetésével. Turóczi István vasutigazgatósági titkár csempézte át az ekrazitot és a pokolgépeket a határon. Ebben társ az első letartóztatott *Pallagi* volt, aki állítólag a Prónay kiloniménybe szolgált. Balázs Ignac volt az összekövők tüzérségi szakértője. *Dengel Béla*, akinél az ekrazitot akarták elhelyezni, bevallotta, hogy ő az ekrazitot *Berecki Károlynak* adta át. Egyikük sem tudott a csomag tartalmáról. *Berecki* az őrszért Turóczytól 5000 lejt kapott. Velük együtt tartóztatták le *Körösy János* szentjánosi parasztagdát is, aki a merényletököt a határon áthozta.

A megtalált ekrazitot a nagyváradi titkos rendőrség egyik szobájában helyezték el. *Oly nagy mennyiségű, hogy egész Bukarestet is lehetett volna vele robbantani*. Pokolgépeket egyfolytában háromszázhatvan óráig lehetett volna működésben tartani. Állítog Belmont mindent beismer. Bevallotta, hogy Bukarestbe érkezéscor azonnal munkához látott. Mikor már minden rendben volt, Budapestre a következő táviratot adta föl:

Lovak az istállóban vannak 5 m. 20 cm. magas, 4 es fél méter hosszú és hat méter 10 cm. széles

A nyomozás szerint a távirat értelme: A pokolgp el van helyezve, 52 cm. magas, 45 cm. hosszú és 61 cm. széles.

Budapestről állítólag Belmont a következő távirati utasítást kapta:

Apa meghalt, jójj azonnal.
Ennek a táviratnak pedig az volna az értelme, hogy baj van, azonnal utazzon. A gróf el is akart utazni állítólag, de időközben letartóztatták.

De mindezekon felül a bukaresti lapok azt jelentik, hogy a nyomozó hatóságok *nagyszámu aktákat találtak, amelyekből minden kétséget kizárólag konstatálható, hogy a magyar kormány is tudott a tervezett merényletről.*

A legérdekesebb az a bukaresti jelentés, amely azt mondja, hogy

a kormány lépéseket tett, hogy a kisanant államai tudomást szerezzenek ezekről a dolgokról és együttesen járjanak el Magyarországgal szemben. Igy nincs kizárva, hogy elzárják a magyar határt nemcsak Románia, hanem az összes szomszédállamok. Ezenkívül követelni fogják a magyar kormánytól az összes titkos szervezetek haladéktalan megszüntetését. Ezen lépések eredménytelensége esetén további kényszerítő rendszabályok várhatók.

A magyar kormány — mint már tegnap jelentették — hivatalos cáfolatot adott ki ebben az ügyben és erőlyesen visszautasítja azt a vádat, hogy a merényletteryől a budapesti hivatalos körök előre tudtak volna. Egyébként nagyon érdekes, hogy a letartóztatottak nagyobbik fele *nem is tud magyarul.*

A trencsényi zsupán lelke és a magyar szó

Történet a nagy zsupánról és kis fiáról

Bellay Józsefről, Temesvár város volt magyar kulturanácsnokáról, jelenleg Trencsénmegye zsupánjáról szól ez a kis krónika. Ez az ur, aki most igen jó szlovákként játsza ki magát, valamikor igen jó „vadmagyar” volt Temesvárott.

Bellay ur, az egykori magyar kulturanácsnok, most roppant irtózik a magyar szótól, a magyar beszédétől, amelynek szerinte *igen mérgező hatása van a lelkekre*. Egész Trencsén városa tudja azonban, hogy a magyargyűlölő zsupán odahaza, családi körben, mégis csak magyarul kénytelen beszélni, mert cseládja nem tud szlováku. Erről kedves epizód járja a trencsényiek között. *Bellay 10 éves fiacskája fölmászott az eperfára, ahonnan majd hogy le nem esett.*

— Gyere le gyorsan — szólt rá az apa szlováku — mert lebuksz.

— *Add én le nem megyek* — válaszolt a temesvári nevelést kapott fiu — *amig hozzád magyarul nem szólok az apa . . .*

És Bellay kénytelen volt magyarul lehvni fiát az eperfárol.

Szlóvak Zsupánra nézve ez egyenesen tragikus eset, pláne ha Bellaynak hívják. S ezt a fiut se internálni, se elkönfiszkalni nem lehet.

Szegény Bellay, Szegény zsupán, igazán tragikus a helyzete: a sejtét kis fia nap-nap után, ugyszólván szünet nélkül mérgezi, egészen megmérgezi a lelkét.

Mit szol hozzá?

Az újságírókat a Páris szérumgyár hívta meg ebédre...

Mércsylet vagy öngyilkossági kísérlet. Párisból jelentik: Pénteken délelőtt az Elysée palota előtt...

Házasság. Várady Mariska és Engel Sándor folyó hó 12-én délelőtt 11 órakor tartják esküvőjüket...

A rétes. Az országos újságírókongresszus subotici programja véget ért...

Politikai bonyodalmak Athénban. Athéni jelentés szerint Konstantin királyi Kalogeropulost bízta meg kormányalakítással...

A Tarif d. d.-nél vásárolt sorsjegyek közül a szeptember 4. és 5-iki lúzson a következő számok nyertek...

Dr. Wohl főzset specialista szülész és nőorvos lazaérkezett, rendelését folytatja.

Debreczen város nyolcmillió-árdo vagyonváltása. Budapestről jelentik: A pénzügyigazgatóság Debreczen városára...

A törkök fegyverszüneti feltételei. Rómái lávrai szerint az angolai kormány a következő fegyverszüneti feltételeket állapította meg...

Gyerekek rablóbandája. Novisadról jelentik: Pénteken este nyolc óra tájban Novisad főutcáján a Burman Sándor fegyverkereskedés lezárt üzletéből a járókelő közönség kétségbeesett segélykiáltásokat hallott...

Politikai bonyodalmak Athénban. Athéni jelentés szerint Konstantin királyi Kalogeropulost bízta meg kormányalakítással...

A Tarif d. d.-nél vásárolt sorsjegyek közül a szeptember 4. és 5-iki lúzson a következő számok nyertek...

Kalmár női divatszalonja Baruna Rudičeva-utca 2. 0000

Meghívás. Az iparosok országos szövetségének ismertetése tárgyában szeptember 10-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az ipartestületben értekezlet lesz...

Minden hölgynek fontos, hogy ruháit olcsói és divatosan készíttesse Sztraka Mihály női divatszalonjában...

Elhalt szeretettjeinket a legyelecs megemlékezési imát (náziár) a közeli fővárosi templom alatt...

Bécsből e hét végén indit gyűjtővaggont. Megbízásokat elfogad: M. de Brouse Subotica, Kralja Petra Park 11. Telefon 325 és 330.

Figyelni! Megérkeztek a legújabb párizsi és bécsi női kalapmodellek Beer Bőrszi kalapszalonjába...

Mit panaszodik? Ékkezen elő, ahol én. Hol? a Fierst-étteremben.

A legizletesebb és legolcsóbb világszeregl Landović (volt Bačka) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

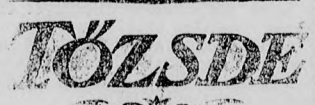

Zs. A. K.—Spárta. A zagrebi Spárta vasárnap délután fél négy órakor a sombori-uti pályán a vasutasokkal mérkőzik...

Sombori Amatőr—Concordia 2:2 (2:1) (Bajnoki) Bíró: Drenkovic. A mérkőzés egyenlő erők küzdelmét mutatta...

A Novisadi T. K. országos atlétikai versenye. A Novisadi T. K. szeptember 24-ikén megtartandó országos atlétikai versenyén a következő számok...

Budapesti futballeredmények. A pénteki ünnepnapon három bajnoki mérkőzés zajlott le. Az M. T. K. és B. T. C. küzdelme a bajnokesapat javára dőlt el 3:1 (2:1) arányban...

Novisadi terménytüzsdé. Szept. 9. Minimális forgalom mellett, az árak nem változtak. Buzában egyáltalán nem volt kérés. Kináltak bácskai búzát 442.50. Zab, kérés 325 inár...

Zürich, szeptember 9. Zárlat. Berlin 0.38.50. Newyork 527. London 2351. Páris 4085. Milano 2285. Prága 1750. Budapest 0.22. Zagreb 160. Varsó 000775.

Budapest, szeptember 9. (A devizabizottság árlóiyama). Napoleon 8600. Dinar 24.40. Amsterdam 900. Bukarest 1750. London 1200. Berlin 175. Milano 98. Páris180. Prága 78.

Fillip Buzás, sr. sudski izvršitelj u Subotici. DRAZBENA OBJAVA. Potpisani sudski izvršitelj, na osnovu 8-a 10 zak. čl. 60 od 1881. obavljaju, da se usled odluke broj 3145—1922 subotičkog sreskog suda...

„SAVA“ Általános Biztosító Társaság, Zagreb (Ezelött „Generali“) Elfogad a legelőnyösebb feltételek mellett élet, baleset, szavatossági, tűz, betörés, üveg, szállítvány, tűzkar folytán beálló üzemszünetelési károk elleni és jégbiztosításokat.

Orvosi műszerek nagy választékban érkeztek és jutányos áron kaphatók. Tenner optikus Subotica, Kralj Aleksandra-u. 11. Műtáasztal! Műszerszkevény! Betegápolási cikkek nagy raktára!

Valódi Erényi-féle Diana Sósberszesz a legjobb háziszor, minden házbán nélkülözhetetlen. Házszállak: mint kozmetikai cikkek, hajápolásra, mint szájvizet, mint reumas fájdalom elcsni szer, betörésbiztosítás, mint gyomororospék, mint fogszéplők stb.

Selma az elpusztíthatatlan kaucsuk-cipősarok. Illustration of a shoe.

NYILTTÉR.

Felhívás.

Alulírott megvettem Keller Lajosné, VI. kör Frankopanska-utca 25. szám alatti fűszerüzletét, felhívom nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 8 nap alatt jelentsek be, mert ellenesetben azokat nem fizetem ki.

Jandek Dezső.

Vendéglő átvétel.

A mai napon Malihedjesen Kószo József vendéglőjét átvettem. Akinek bármilyen követelése van, 8 nap alatt nálam jelentse be, mert későbbi bejelentést figyelembe nem veszek.

6455

Dömötör József
Malihedjes.

Hirdetmény.

Néh. Skenderović Albert hagyatékát képező 33 lánco pavlovaci (vámteleni) földet az 1922/23. gazdasági évre a dr. Kics József ügyvédi irodájában 1922. szeptember hó 17-én vasárnap d. e. 9 órakor megartando árverésen a legjobbat ígérőnek bérbeadom.

Subotican, 1922. szeptember 3. 6372

Dr. Bondy György
zárgondnok.

Nizza

szappanok

a legjobbak.

5138

Elköltözés miatt eladó

Donauer Jenő starakanizsai cég igen jó forgalmu

fűszer, festék, mész, cement,
angró- és detail-üzlete

Üzlethelyiség haszonbérbe kiadó.

UTAZÓT

aki a papir- és a grafikai szakmában jártas
jó fizetés mellett azonnalra keres
GRAFKA R. T. NOVI SAD.

Repedt vagy törött géprészeket, kazánokat elváltat forrasztásra, domboru kazánokat a helyszínen egyenesít a kontinens legelső hegesztő vállalata. 6366

HAMBURGER GÉPMŰHELY

volt technológiai oktató — Segedinski put 115 szám.
TELEFON 5-66.

Megvetelre ke esünk egy „Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.” gyártmányu négyrésziű ingatámaszó.

SIKSZITÁT.

Szives ajánlatokat az ár megjelölésével KOHÁN VINCE ÉS FIAI hengermalom Subotica, Sencauski put kérünk. 6376

Irógépek
széles pontú s
JAVITÁSÁ.
Hegző szalagok,
Fémképzőszett
GÉSZES CIK R. E. K
NOVYAN HÍZTÓ-
RAG KÖZLETKÉNT —
Bélgépek
nyitással 24 mm alatti,
Gyöte-készlet
Készítéskészlet,
Eredeti Zeiss-
szemüvegok
keretek,
Mayerhoff A
optikacsalád.

Ajánlunk itteni raktárunkból használt foizott gabonaszakot darabonként 55 K-ért, lukavaci kristályszőlőit kgként 6.50 K, tiszta egészséges mézet kgként 95,— K legalább egy kanna vételnél.

Sava d. d. za uvoz i izvoz, Subotica. Telefon 565.

Állandó kiállítás őszi és téli ujdonságokból és legújabb bécsi se-lyem és szövet kész ruhamodelekből. Megtekinthető úgy kirakatainkban, mint raktárunkban.

Lówy Testvérek divatáruháza
Subotica, Fő-tér.

Német kisasszony felvételük

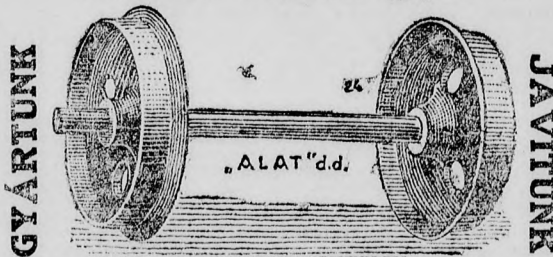
három és hat éves gyermekek mellé. — Cím RUDICS IGNÁK SENTA. Zongorát tanítók előnyben részesülnek. 6363

ELADÓ

9 és fél hold elsörendű parti föld felugarolt állapotban és egy ház Szöregben, jutányos feltételek mellett. A házba ártézi kut van bevezetve. Érdeklödni lehet Ivkov Radónál — Novakanizján. (Törökkanizsa.)

„ALAT” IPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Telefon 7—11. ZAGREB Gajeva-ul. 59.

Mezei vasuti gyár

legjobb hidraulikus uton felsajtott acélkerekekből.

Kerékpárokat Váltókat

Forgókorongokat továbbá mindenmü Vagonetteket

Állandóan nagy készlet sinekben és kötőanyagokban

Uj és használt!

PALMERSTONOK, DUBLÉK

és egyéb férfiszövetek

LESZÁLLITOTT ÁRAKON kaphatók.

Wiegenfeld Jenő Novisad

brünni és reichenbergi árak kizárólagos lerakata.

Fodrászok

legjobb bevásárlási forrása

KAICS PÉTER

fodrászati cikkek és hlatszerek nagy raktára

Subotica, Rudléeva ul. — Telefon 147.

Bortermelők!

Nagyobb tétel

mustot

vásárolok előre is. Ajánlatokat kérek Sencauski put 17.

Schwarz borkereskedő

„Ganz“, Siemens-Schukert, A. E. G. stb. gyártmányu

elektromotorok és dinamók

állandó raktár:

KRAUSZ MIKLÓS NOVISAD

Futoška ul. 22. Telefon 325.

SZÉKELY A.

férfiszabó üzletében (Halpiac) készülnek a legelegánsabb férfi és gyermekruhák mérték után a legolcsóbb áron.

Asztalos-segédek

kedvező feltételekkel állandó munkára felvesz

Treuhaft

Butorgyár Senta

Telefon 34.

SOMBORBAN a

Bácsmegyei Napló

részére hirdetés és előfizetés

a KULTURA

hírlap- és lanterjesztő vállalat (Párisi-utca 8.) vezz fel.

Tankönyvek

a közoktatási miniszter ur engedélyével ellátott iskolakönyvek kaphatók. Jegyzéket ingyen küld.

LIPSITZ és LAMPEL

könyvkiadók Subotica.

Molon

a Bácsmegyei Napló részére Deák Gábor hírlap-árusító vezz fel hirdetések

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA TELEFON 190.
 Iroda: Városi Bérpalota, Költőgyár: Sental-put.
 Alapítva 1902. Táviratcím: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócot, tüzőt és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapjú, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindenemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek.

Medjusobno osiguravajuće društvo u Ljubljana.

Vezérügynökség: Subotica.

Köt mindenféle tűz és életbiztosításokat a legkedvezőbb feltételekkel. Káresetknél a biztosított összeget azonnal levonás nélkül folyosítja. — Keres megbízható helyi képviselőket és utazó kihivatalnokokat magas jutalék és fizetés mellett.

„PÉNZT“

Időt és munkát takarít meg, ha óvatosságból megnézi a hordót vagy ládát, hogy rajta van-e a „Primarius“ tengely védjegy, mert ez a legjobb és legolcsóbb kocsiikenő a világon, Minden üzletben kapható. Padlóolaj szagtalan, fertőtlenít és hosszú ideig tartós. Prima Gépszir felülmul minden más gyártmányt. — Fárjöljünk a hazai ipart.

Gyártják:

„Primarius“ Első Subotikai Vegyészeti Ipar-Művek Subotica.

Egy használt 60-100 HP

szívógáz-

vagy

nyersolajmotor

megvételre kerestetik.

DITRICH ADÁM CSUROG

Gépszereelő és gépmester

40 éves sokévi gyakorlattal fűrésztelpek, malmok, vegyszeti üzemek stb. szerelésében és vezetésében

szereleést vállal

esetleg állandó alkalmazást mint gépmester nagyobb üzemeknél. Szives megkereséseket „Elsősorú szakember“ jelleg alatt „FUCHS“ Nemzetközi Hirdetési és Hírdetési Iroda Novi Sad (Kralja Petra 13.) továbbít. 6413

Eladó és azonnal átvehető

Bácska legtermékenyebb vidékén egy 125' áncból álló

földbirtok

állomástól 5 km-re, de közvetlen falu és köveszt mellett terül el, rajta új és modern gazdasági épületekkel, 6 szobás urali kastélynal, holt és élő berendezéssel, vagy teljesen anélkül is.

Megkeresések intézőndők:

IFJ. SOMOGYI GYULA

Subotica, Karadžičeva ul. 7.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZKEK

tepetákat és mindenemű temetkezési cikkeket gyári árában ajánl:

„PAX“

temetkezési cikke és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

Hordót keresek

nagyobb tétel jó állapotban levőt

SCWARCZ BORKERESKEDŐ

Subotica, Senčanski put 17.

Főmolnár

szakképzett, józan, energikus, 3/4 vagonos malomba azonnali belépésre

kerestetik.

Ajánlatok fizetési igények megjelölése és bizonyítványmásolatok becsatolása mellett

Széky Bertalan géhez

Ada intézőndök. 6213

H Á Z

6 szoba, konyha, éléskamra, nagy telek és kerttel a beltérhez közel sürgösen eladó és átvehető. — Érdeklődni 6471

BIRMAN GÉZA

Zrinski trg. 24.

Idegenek találkozó helye!

LANDOVICS

volt

„BAČKA“ VENDÉGLŐJE,

ahol jó és izletes ebédet kaphat 7-50 dinárért. Zóna 2 dinár.

A nagyközönség figyelmébe!

Cukrászüzletemet

a mai naptól fogva lábáson folytatom. Ezáltal abban a kényelmes helyzetben vagyok, hogy

SÜTEMÉNYEKET

TORTÁKAT

a legolcsóbb napi árában bármikor szállíthatok.

Keppert Jánosné cukrász

Subotica, Vermes ház (a kisközpala mellett).

Ha üzleti forgalmát emelni akarja,
Ha házat, földet, üzletet avagy bármit venni, vagy eladni akar,
Ha jó álláshoz akar jutni vagy alkalmazottakra van szüksége,
Ha a világ bármely lapjában bármilyen hirdetésnivalója van,
Ha hirdetésait a lehető legolcsóbban és a legkevesebb munkával akarja feladni

úgy keresse fel Novisad legregibbi, pontosságáról és hirdetőirodáját, a

FUCHS nemzetközi hirdetői. és hirdető vállalat Novisad, Kralja Petra 13.

Rum- és likőressenciák

kölni-vizek kimérve, francia parfümök, puderek
Lakner Drogeria, Subotica
 Kralj Alexandar-ul. a Hotel Nacionaltal szemben.

A jó szem a legfőbb kincs!

Ne ronisa a szemét, használjon Zeiss punktál szemüveget. Minden reuszeru szemüveget mérték után készít

DEUTSCH

optikus Subotica Alexandroua-n. 5.

A Vajdaság legregibbi optikus üzlete.

Litographiai címkéket, részvényeket, számlákat, plakátokat, névjegyeket, építészeti rajzokat és autographiaikat sokszorosít, valamint mindenemű

cink-kliséket

olcsón és gyorsan készít:

Milodánović i Drug

„Grafički umetni zavod“ Palič. Haverda megálló-
 Seceiner villa.

Szikvizgyárnak

alkalmas házat közel a beltérhez megvételre vagy bérbe keresünk, lehetőleg azonnalra. Cim a kiadóban.

SPITZER J.

SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ

SUBOTICA

Strossmajerova-u. 8

6193

Védekezünk a „MELEG“

ellen!!!

Telefonáljon 532. Telefonáljon 532.

Bárhova Paličra is, házhoz szállítunk: szódavizet, már 5 üveg rendelésnél is gyári árában.

JOHANNA szénsavtraktár és szikvizgyár
 Subotica, Segedinski put 109. telephelyaudvar kapu

TARTSA SZEM ELŐTT ENGLER ALBERT

Harisnya Áruházat

hol harisnyakülönlegességek és mindenemű rövidterük legolcsóbban szereshetők be.

HUSPIAC, (Löwy és Breuer mellett.)

SHS. kir. löpor áruda.
**VADÁSZATI
ÉS SPORT
SPECIALIS SZAKÜZLET**

Nagy raktár:

Vadászfegyverekben
vadászlőszeretekben,
vadászfelszerelések,
football,
tenisz,
atletikai

cikkekben, komplett felszerelések.
Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.

BATA V. FIA

Nagyban. Subotica. Kicsinyben.
Kralja Aleksandrova ulica 7.
Tessék árjegyzéket kérni!

5093

5-5000 darab koronadugós
SÖRÖSPALACK
SÖRÖSLÁDÁK
BOROSHORDÓK
PÁLINKÁSHORDÓK
5-700 literig
szüretelőkádák 10-50 hektóig
minden mennyiségben kaphatók
FRANK PÁL
pálinkafüzdéjében Subotica
Sencanski put 34.

SAVA D. D.

ZA UVOZ I IZVOZ ZAGREB.

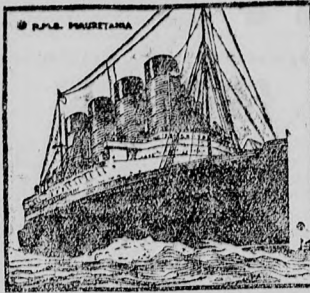
Sürgöncim: „SAVA” — Telefon: 2439, 77 és 10 szám
Fióküzletek: Požega, Srejevo, Sombor, Subotica, Varaždin,
Triest, Wien.
Kirendeltégek: Bjelovar, Kula, Koprivica, Vukovar.

Vesz és elad mindennemű gabonát,
lisztet, hüvelyes veteményeket
és gyarmatárut nagyban. 203

A Vrbovskoi Gyufagyár és a Narodna
Malom- és Agráripari r.-t.-hoz tartozó
malmok vezérképviseelője
egész SHS. állam területére.

ELADÓ

használt épületfák, ajtók, ablakok. Tégla
szamot és mezei. Pékberendezés, feladó-
gép, kasznik, kosarak, teknő stb. Háló-
szoba butor és többféle házi berendezések.
Érdeklődni a kiadóhivatásban. 6472

CUNARD LINE

Jugoszlávai vezérképviselet
JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.
Személy- és teherszállító szolgálat Cherbourgon
és Hamburgon át a világ leggyorsabb hajóin.
Tengeri út 5 és fél nap. Bővebb felvilágosítást
nyújt: Cunard Line Zagreb, Cesta B. 33.
Sürgöncim: CUNARD Zagreb.

Kereshetőik és keresendőik figyelmébe

Érkezett mindenféle nyersanyag,
u. m. lószőr, fibris, gyökér, meszes
sörte, bécsi oldalszőr, elsőrendű
szurok, kefefák stb.

Készáru elsőrendű anyagból, olcsó
árakon kapható

WEISZ JENŐ
kefeárugyárában
SUBOTICA.

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ABRAHÁM

zsák, ponyva- és zsineg nagykereskedő és kölcsönző
intézet

NOVISAD, FUTAKI-UTCA 26.
Telefon. 403. Fióklok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutaszák minden méretben. — Szalmaszákok
nagyban len- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes
ponyvák vagon, kocsi- és cséplőgéphez. Ponyvaszövetek. Juta
hessianok. Kender- és lenfonalak. Kenderzsinegek, minden
vastagságban. Cérnák. Kéve- és szőkeöltők. Malom- és kár-
pitos hűvelyek. Lóporok és takarók. Vízmentes munkasítók
nyak és köpenyek. Hálók- és halászati cikkek. Kötélárak
minden minőségben. Papirzsinegek. Kérjen árjegyvet. 7654

CZIPŐFELSŐRÉSZT

gyorsan és pontosan készítik. Piaci szuszteroknak
nagy érdeklődésmény. Cipőtülnelégességek szabását
és csizmaszabást elvállalok.

POLGÁR RUDOLF

I. krug Skotus Viator u. 5. A Főpostánál.

Itt a szezon!

Urak és hölgyek
kalapjaikat
a legújabb modellek szerint
Sild József

kalaposmester modern felszerelésű műhelyében ké-
szítessék legújatnyosabb árak mellett. A legújabb
modellek megérkeztek.

NAGY RAKTÁR

tagestanékban (divánáthuzatok), klub-
garnitúrákhoz való bőrbő, KICSINYBEN!
butorszövetekben, plüssökben, moquetekben,
matrac és redőny-gradiikban, afrique, lószőrök-
ben, butorugókban, jutavásznakban, félvásznak-
ban, szőgekben és különféle kárpitoskellékekben.

Legolcsóbb árak!

J. OMERZO I DRUG
ZAGREB, Petrinjska ul. 3. (az udvarban)

Telefon szám 21-83. 5841

Hangszeripar
Machnitz S. Subotica
Ivana Antunovića ul. Reichl palota mellett.
Az iskolai idényre
felhívom a t. szülők figyelmét
elsőrendű külföldi gyártmányu
VONÓ és fuvó hangszerekre
Javitások szakszerűen eszközöltetnek! 5743

**Kölcsönponyvák,
zsák**

ponyva, zsineg és kötélárak
kárpitos
felszerelési cikkek
jutányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor,
Weidinger-palota. Telefon szám 135.
Kérjen árjegyzéket. 8131

A szőlősgazdák figyelmébe!

FERRUM

mezőgazdasági gépgyár és vasöntöde r. t. Subotica
ajánlja

SZÖLLŐPRÉSEIT

a legjobb és a legmodernebb kivitelben azonnali
szállításra.

GRAD PIROSKA és HORVÁTHNÉ KÉSZÜLNEK. Bécsi modellek után NŐI, LEÁNY és FIU RUHÁK,
KÖPENYEK és FIU, SPORT, SAKÓÜLTŐNYÖK
és RAGLANOK 18 éves korig.

Sok pénzt takarít meg ha férjruháit

Husvéth István
kelélesztő és vegytisztogatógyárban tisztítja vagy festeti
Sombor
kétfestő gyártótól kérjen mintát és ajánlatot.

Veszek

minden mennyiségben használt

Jugoszláv postabélyeget

fizetek 5, 15, 60, 75 parás 4-, 8-, 20-, 30-,
dinárért 25%-ot, 10, 20, 1-, 2-, 5-, 10- dinár-
ért 15%-ot 100 drb 25 paráért 1- D-t és 100
drb 50 paráért 50 parát Drutscch Károly tükör-
gyáros Stara Kanjiza.

**Intellig. Frau tüchtig in allen
Hausarbeiten sucht Posten
als Wirtschafterin. Versteht
alle häuslichen Arbeiten. An-
träge mit Gehaltangabe er-
beten an Peter Zilsner Schus-
ter Vrác Schulgasse.**

ELADÓ

1 drb. 8 HP. Schlick-féle cséplőgarnitúra
mely át a kazánból, cséplőből, egy bácskai ele-
vatorból, szijakkból és egyéb felszerelési tárgyakból
VESZEK 2 pár 42-44-es, 12" vastag tót (vörös)
MALOMKÖVET. Érdeklődők forduljanak: Kovács
Mihályhoz Kupaszina (Bácska). 6487

Eladó

1 drb. 8-as számú bank főpénztári celokra kivá-
lón alkalmas 4 ajtós jó állapotban lévő bank-
kassza és 1 drb. 4-es számú Wertheim kassza.
Tudakolható: Raics Mihály szállító cégnél Som-
borban, Telefon 6 szám. 6360

Ellismert legfinomabb osztályú vegyítésű koksz-

SZÉNSAV

és I-a Stöhlzi-féle

SZÓDÁSÜVEGEK

Pochtler (Wien) -féle zín és alumínium fe-
lek, üvegcsövek, gumigyűrűk, szelepgu-
mik, málna- és citrom esszenciák, festé-
kek és szódavízítógépek és az összes
szikvizgyári kellékek raktára.

„JOHANA“

szénsavraktár és szikvizgyár Subotica.
Segedinski put 106. Sürgönycim: Johana szikvizgár
TELEFON: 532.

Belaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRINJSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset,
Bikavért, Sillert, fehérbort, Ezerjót 3-75 dinárért (15
korona) eladok, azoknál négyszeres Ritzing, Tra-
miner, Zirländi stb. pálinkát pedig 40-100-saját
földemből rendelkezésre esadok a legolcsóbb napi
árak mellett a t. szállódások és vendéglős uraknak.
Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút,
borköveit, pálinkakazánt és hordókat 50-800 literig.

Rejtvény.

A múlt számunkban közzölt rejtvény helyes megfejtése:

„Egyesegyedül“

A helyesen megfejtők között értékes könyveket
sorsolunk ki.

z
e
AAAA C
AAAA
AAAA

Helyesen fejtették meg 16-an. Kisorsolt megfejtők:
1. Lederer Bözsi, Palta. 2. Tóth Menyhért, Subo-
tica. 3. Kojic Elza, Novisad. 4. Frici Matold, Subotica.
5. Fürst Gyula, Vajkocac.

„Danica“

CIPÓ a legjobb és legolcsóbb
Subotica, Aleksandrova ul.

Saját készítményü

női kötött kabát

női kötött ruha

leánygarnitúrák

leányruhák

svetterek, sálak

sapkák stb.

Gyapjufonál

eladás!

Üzlet: Pašičeva-utlica 8.

Üzem: Pašičeva-utlica 10.

Gőzfürdő mellett.

Eladás:

Nagyban! Kicsinyben!

Különleges kötött-szövött árak raktáron!

BECK JENŐ

kötszővő üzeme Subotica, Pašičeva-ul.

Hol lehet legolcsóbban vásárolni?
HÁZTARTÁSI CIKKEKET
NAGY JÓZSEF

kávé, meszelő, kosár és háztartási cikkek
kereskedésében, Strossmajerova ul. (Huspiacz.)

DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománczott főzőedények
paradicsom- és LISZTSZITÁK, konyhamérlegek
berndorfi alumínium edények, alpaca evőesze-
zők, ruháskosár, kupé- és utazókészrak, kertibu-
torok vesszőből stb. 6039

„HORTUS“

I. HRV. TVORNICA KONZERVA
DIONIČKO DRUŠTVO

Zagreb Paromlinska cesta 11.

Kérjen árjegyzéket!

Aksentijević és Fixmann

hírlapterjesztő és hirdetővállalat
BEOGRAD, Kralja Mihana ul. 44.

Folyószám a Prágai hitelbank beográdi fiókjánál.
Telefonszám 2222. — Postafiók 176. sz.

Az összes beogradi lapok képviselői.
Az összes bánáti, bácskai, ószerbiai és
horvát lapok képviselői. Összekötetés
a nevesebb külföldi sajtóvállalatokkal

A „Bácsmegyei Napló“

beogradi főmegbízottjai.

Vállalnak mindennemű hirdetések

közlését eredeti kiadóhivataltal áron.

Csoporthirdetéseknél még ebből is

engedmény. Szempontjaink a hirdető

érdeke és ezért ajánlunk megfelelő

publicitással rendelkező lapot, meg-

felelő helyen megjelenőt és megfelelő

irányut. Levelezés szerb, horvát magyar,

német angol, olasz és francia nyelven.

Kérjen részletes árajánlatot

5657

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes

Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gyárt:

tizedes, körtésmérlegeket és fahosszmértékeket.
Megrendelésre készít mindenféle rendszerű tizedes,
százados és székérmérlegeket.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását hely-
színen eszközöl.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 750 kg-os fenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket
crás kivételben. 10, 15, 20 kg-os mérhatárral körtes
mérlegeket, továbbá 1000 kg. horvátérségű százados
sertés mérlegel. 4413

Gyakorlattal bíró mérleg lakatosokat keresünk/
tanoncokat magas fizetéssel felveszünk.

OLCSÓI JÓI SZÉP

kávé, meszelő és ecsetlárut

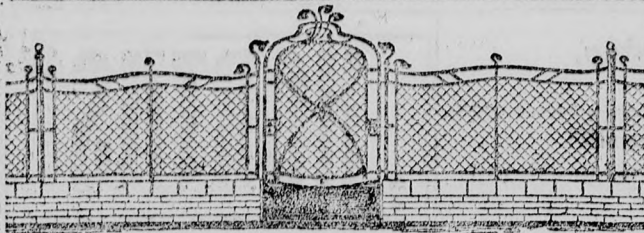
CSAK

RADÓ & DEUTSCH

kéféaru nagykereskedésében

NOVISAD, Futaki-u. 51. kaphatók. — Gyári árak.

Gyors és pontos kiszolgálás. — Pontos csomagolás.

KRAMER TESTVÉREK

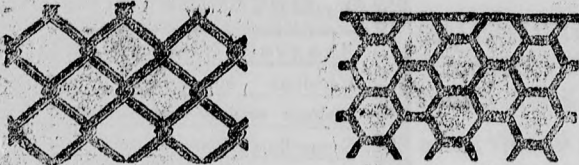
SODRONYÁRUGYÁRA NOVISAD.

Iroda: Futaki u. 114. Sürgöncyim: Kramer Testvérek. Gyár: Kálmán Gyár-u. TELEFON: 317.

GYÁRTMÁNYAINK:

Hatsarkos, többször csavart fonatok 52 mm., 42 mm. és 21 mm. lyukbősséggel. — Régyarskos korítás fonatok, minden lyukbősséggel és dróterősséggel. — Tenniss drótháló, légszövetek, horgonyozva és festve. — Tűkésűrot. — Rabicszövetek és rabicfonatok és cementáru gyáraknak és építkezésekhez. — Lábtörők kerettel és keret nélkül sodronyfonattal. — Kerítések, ajtók, kapuk, rácsok a legmodernebb kivitelben vas kerettel és grippelt fonatokkal. Abla- és drótrácsok. — Drótszövetek a legsűrűbb számokig, vas, horog, réz és foszforbronzdrótból. — Piatinált acélszövetek és koplató szövetek malomok részére. — Szűrőszövetek kutakhoz réz, vörösréz, és ónozott rézdrótból. — Athányó rosták vas és fagerettel. Szelelőtáblák, bakerfonatok. — Sziták és rosták a legjobb kivitelben. — Agybetétek vas- és fagerettel. Madracfonatok, husszekerények, baromfi ketrecek s egyéb drótmunkák.

RAKTÁRON SVÁJCI SZITASELYEM. Kérjen árajánlatot.

MOLINO

Bársony, Hosencejg, Zefir, Klot, Vászon, Barchet, Flanel,

továbbá mindennemű

kézműárak

nagy mennyiségben raktáron és ajánljuk eredeti gyári áron

D. Hirschl & Comp., Zagreb

Akademički trg. 8.

Telef. 13-31.

Táviratcím: Hiršcomp.

Legújabb divat

szerint készítenek felöltőket és ölkönyöket stb. a legszebb kivitelben, a legülányosabb árban:

Müller és Turri

uriszabók Subotica, Črnoviče u. 2. (Szerb templom mellett) (Manoilovics ház.)

Mindennemű batikmunkákat

u. m. szelvények festését, divánpárnákat, függönyöket, asztalterítőket, zsebkendőket jutányos árban készítenek

KARDOS NOVISAD

Slovačka (Atilla) 11.

Katonai szolgálat és mindennemű ügyben, szolgálati idő megrövidítése stb. stb.

Utlevélügyekben lá bárhova szóló utleveltet — Amerikába is — vagy Jugoszláviába való beutazási engedélyt akar.

Nyugdíjasok, akik nyugdíjukat és drágasági pótlékaikat gyorsan akarják szabályoztatni, forduljanak a

Tudakozó Irodához Subotica, Kralj Aleksandrova ul. 9.

Beremendi kőből égetett elsőrendű meszet beocini portland cementet száraz rostált faszenet nagyban és kicsinyben ajánl Révai Adolf Subotica Telefon 551. (Csirkeplac)

Modern
ELŐNYOMDA
teljes berendezéssel u. m. laminált, papírcsont, la festéket és kézzel festett GOBELIN képíróket eredeti rajzokkal készít.
Leopold Sámuel Senta
L., Sv., Miletiča ul. 29.

ELADÓ

70 m. 6 collos flancsnis nyomócső és egy 6 collos centrifugális szivattyú Gütle Béla gazdaságában Tor-Sečanj Bánát. Ugyanott elsőrendű gazdasági kosarak

kaphatók.

HAJÓS LAJOS

VILLAGOSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁRA NOVI-SADON, KRALJA ALEXANDRA-ULICA 17. SZ. SÜRGÖNCYIM: „RELAIS” NOVI-SAD. TELEFON SZÁM 43.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachométerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyártó Budapest villamoszerelési anyagok és készülékek gyára, Koch & Sterzel Dresden transzformátorok gyára, Franz Kostorz Gommern szög és fémkéfék gyára, Körting & Mathiesen Leipzig forgó váltóáramu árammérők és kandesz-lámpák gyára, Schott & Genossen Jena, „Stia” árammérők gyára. GANZ-MOTOR ÉS DINAMÓK BIZOMÁNYI RAKTÁRA

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készü-lékeket, izzólámpákat, csupasz és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamókat, motorokat, műszereket, számlálókat, mag-gasfeszültségű készülékeket, végül az ösz-szes gyengeáramu cikkeket. Árajánlattal és mintával készséggel szolgál.

„SINTA”

svecepte industriljsko i trgovačko društvo s. o. j. Ljubljana, Miklošičeva cesta 15,

szállít gyárból vagy raktárból: Mezőgazdasági gépeket és külön-féle szerszámokat, gépeket és egyéb tej-gazdasági kellékeket. Traverzák, betonvasat, öntött csöve-ket, drótot és tetőlemezt.

Mindenfajta vasat, plémet és eszkereket. Különféle szerszámot, építővasakat, különböző házi és kony-hai szükségleteket. Minden fajtájú motorokat ben-zin-, nyersolaj- és szilvágáz-üzemre. Teljes gáz- és brilet-gyártó berendezéseket. Sin-eket, váltókat, kocsiakat és minden egyéb ipar-és erdő-vasuti szükségleteket. Víz- és gázvezet-éki csöveket és az összes ideartozó armaturákat. A „VOLTA” villamos izzólámpák egyedüli gyár-tója. Legjobb vásárló általán kereskedők és iparosok számára.

Vaskereskedőknek általán helyi üzomban készült füstcsöveket, sajtolt könyököket a legjobb minőségben és a legolcsóbb árakon. **GUBA JÓZSEF** vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedő BÁCKA TOPOLA. 5363

„JE-KA” TEA

a legjobb, legfinomabb, legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA” teát!

A legfinomabb

„JE-KA”

csokoládét és csokoládékülön-legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA” Zagreb csokoládé-és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA” desor-tet!

BOROS-
HORDÓKAT
1-25 hl., prima srlayóniai
pintérfából 1/2-14 számú
jutányos dron szállít
RIBAK JÁNOS
kádármester
APATIN 1532

A t. izraelita hitközségek és
hitközségek üzemeltetői értesít-
tetnek, hogy az október 10-én
ünnepelt államnap ünnepi
חרות
CÉDRUS és
לילנים
PALMÁK
megérkeztek. — Most is — úgy
mint máskor a legjobb és a
legszolidabb kiszolgálást fogom
nyújtani, kivánom a minőségese-
nint arajánlatot küldök 6339
Freilich S. Subotica
Štipe Grgića ul. 21.

Műlábak, műkezek,
+ egyenestartó
+ fűzők készítő
+ és javító műhelye
Schönbrunn Subotica,
Pašićeva 5. Telefon 275.

KERESKEDŐK, MÉRNÖKÖK, ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE!
HERZOG ÉS GLASZ
LAKATOS TÖMEGÁRU
ZOMÁNCÁRU
ÉS
PAPIRMASZAGYAR
SUBOTICA
SAVATEKELI-U. 79
KÉSZIT:
SAVATEKELI-U. 79
TELEFON 623 SZ.
PRÉSELT, ZOMÁNCOZOTT UTCAI JELZŐTÁBLÁKAT, HÁZSZÁMOKAT, REKLÁM ÉS CÉG-
TÁBLÁKAT DOMBORNOMÁSSAL, ZOMÁNCOZOTT IRIGÁTORÉNYVEKET ÉS VILLANY-
LÁMPAERNYŐKET, TAKARÉKTŰZHELYEKET, SŰTŐKET, CILINDER, TÜZELŐ ÉS HAMU-
AJTÓKAT, DOBKÁLYHÁKAT ÉS ŰSTHÁZAKAT, PRÉSELT VASABLAKOKAT, VASRÁCSOKAT, GYERMEK-
KÖCSIKAT, FŰZÖTT RENDSZERŰ VASABLAKOKAT, VASRÁCSOKAT ÉS VASKAPUKAT.
ELVÁLLAL:
MINDEMENMŰ ÉPÜLET VASSZERELVE ÉS MAGAS MŰDOMBORNOMÁSSAL.
KÖLTSÉGVETÉST RAJZOKKAL FELSZERELVE BÁRINEK DIJTALANUL BEMUTATUNK.
GYÁRTMÁNYAINKAT
KIZÁRÓLAG
NAGYBAN ÁRUSÍJTUK.

65 HP. féltáblás gép, alacsony-
nyomásnyújtó, kondenzátoros,
turbóval, 150.000 dinár. —
45 HP. Max. féltáblás ténem,
90.000 dinár. 120-150 HP. sa-
bilgázzal, szelepes, kompond-
kondenzátoros, tüzezőes ka-
zánnal, 67 □ (szélességgel), tu-
be (fővel) 12 atm. áramban 14-
ható 220.000 dinár. 50 HP. mo-
vógásmotor 70.000 dinár. 14 HP
Klimax nyereségi motor 15.000
dinár. 50 HP. Pály. vasszal-
mányos 8000 dinár. 24 HP. Ford
1 ütésszerű automobill 30.000 dinár.
AZONNAL KAPHATÓ
Mamuzsich Jánosnál
Subotica,
Bene-Sudareva utca 9. szám.

Keresse fel Subotcán sa-
ját érdekében Amerikához
címzett vendégülmet. Igazán
olcsó éltel áram mellett
meggyőződik arról, hogy
polgári konyhám igényel-
nek megfelelnek. Villásreg-
geli (zona) 2 dinár. Pon-
tos felszolgálás. Különjelle
hideg italok. Kerthelyiség.
Esténként elsőrenűt tam-
burazenekarszórakoztatása
közönséget. Tisztelettel
FUTOSEVICS M.
vendéglős. Pašićeva u. 11.
Gőzfürdővel szemben.
Ügyeljen a címre.

DIAMALT
Pékek figyelm! „DIAMALT”
a Hauser & Szobolka gyárból
Wien-Stadlau, békebeli minő-
ségben, újra kapható a vezér-
képviseletnél Jugoszlavia számára
Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakét Strossmajerova ul. 10.

CANADIAN PACIFIC
A VILÁG
LEGNAGYOBB SZÁLLITÁSI VALLALATA!
EURÓPA
CANADA
AMERIKA
Leggyorsabb és legjobb „EMPRESS”-gőzhajói ösz-
szelőkötése Hamburgon, Antwerpenon és Cherbour-
gon át. — Elindul minden héten! — Utibaiga-
zításokat ad: Canadian Pacific, irodája, Zagreb,
Jurisic-ut. 30.

Első Jugoszláv Kazánműhely
Vuković és Jovanović Pančevo
Ulica Oslobođenje 3.
Készítenek legújabb rendszerű pálinkafőzőüstöket
pálinkafőzésre és pálinka átfőzésre. Vesznek
ócska rezet és ólmot. Vállalnak minden
szakmába vágó javítást
6080

KIZÁRÓLAG NAGYBANI! KIZÁRÓLAG NAGYBANI!
TRIKOTÁRUK
BERLINI KENDŐK
HARISNYÁK és
ZSEBKENDŐK
a „Britania” Wiener Ernyőgyár
KIZÁRÓLAGOS KÉPV. ÉS LERAKATA
HIRSCHFELD BÉLA NOVISAD
Örmény (Jermenska) ul. 3. Telefon 402.

Engler József faterkeskedő Subotica
Čestarski-put. Telefon 111.
TŰZIFA
felvágott és hasáb pontosan kimérve
kiváságra házhoz szállítva kapható.

Értékesítési Iroda

NOVI SAD, Regentia Aleksandra u. 47.
Sürgöny cím: LICHTSHEIN NOVISAD. — Telefon 122. szám.

Hámozószerszámok: elsőrendű malomkövek, malomok, écső szerszám, térvondóerők és hevederek, vadöltő szerszámok, sodronyszövetek, raspyviemezek, közlömtevek, szilikonok, faigymok, alu- és golyós csapágyak, elsőrendű szénpor géphajtásokat, varró- és kőolyszék, erdei "kőhenger" és "kőorri" matrasnyomású lemezek, vadöltő ütődési lövedékek, mindenemű műszaki szerszámok és alkatrészek, zsák- és szemlélygák, kálász.

Tűfűzőkondók és tűöltő gyéni felzerelések. Mindepenről a 0. és fekvő e rendszere szavatolunk kézi- és erőkös lámpák, téli- és fűtőszobaberendezések, csövek, víz-, gőz- és lé- szerszámok, élező- és laposékek, szőlő- és pincégázadási tagyak. Emelések és daruk.

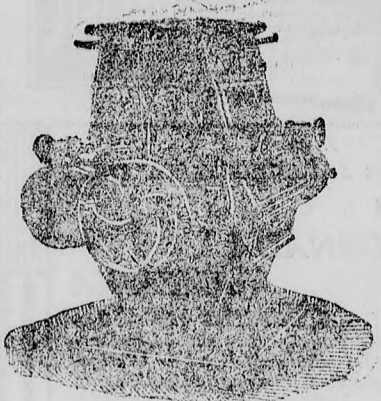
KÉPVISELETEK ÉS IERAKATOK:
A. Kersch és F. T. Lelprig, Turánttelepi és Farnegmunkálós Gépek és Eszközök Kft.
C. Tondor és T. Dittler, Gépjáró Részvénytársaság Wien-Budapest.
"Anker", Hainfeldi Szerzeményár és Irodahelyesek, Laktos, Badacsony, Lovica stb. szerzemények.
Martin C. F. Wien "C. F. M." emelőgépek, daruk és kőgyár.
Josef Chah Gummi- és Faanyagár Társaság s. t. m.

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál
KRAUSZ
V. Becskerek, a Birvényszéki palota mellett.
Telefon 321. 5041

Kersek azonnali belépésre, lehetőleg nőlen szérb, német és magyar
levelezőt és könyvelőt
Főszakmából előnyben részesülnek.
Spitzer Herman
5120 Szombor,
Florianaova u. Br. 3.

"Nea" Crem
a legjobb arcpótló szér
KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA, 593

Hengerszék, tarárok, gabona-hámozógépek, malomkövek, transmissió-tengelyek, gyűrűskénésű csapágyak, svájci szitaselyem, kenderheveder, felvonóserlegek,
szívógáz- és benzinmotorok,
esztergapadok, gyors- és kovácsfurógépek,

fűvők, tábori tüzhelyek, mindenemű kéziszerszámok KAPHATOK
Erdős Henrik és Társa
cégnél NOVISAD.

Amerikai Autóbenzin
Amerikai autó gummi
Motorbenzin
Nyersolaj
Gépolajok
Állandó raktára
Standard
Oil Co of
New York
subotical
főügynökségénél
Klein Géza
Sürgöny cím
Laktosnál.
Telefon 55. sz.

Sentán 6312
műtrágya
garantált minőségben
jutányosan
a Gazdakörben
jegyezhető

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.